

Droespoeder voor 'n verkouden paard

H.C. 9/4/91 D.

In de bebouwing van de Dage-lijkse Groenmarkt staan ee-
wen van historie opgetast. Het
prachtige, oude stadhuis (ver-
zen in 1564/1565) stond nog in
de kinderschoenen toen ver-
moedelijk eind zestiende eeuw
het pand verrees, waarin Arie
van der Gaag twee eeuwen la-
ter, op 10 april 1796, zijn drogis-
terij stichtte.

Het moet toen een voorhuis met
een achterhuis van anderhalve
etage zijn geweest inclusief bin-
nenplaatsje; aromatische oliën
en kruiden, middelen tegen al-
lerlei ziekten en gebreken of
een zacht laxerende thee vorm-
den in die tijd het bedoeninkje.
Ook droespoeders voor verkou-
den paarden waren heel gewild.
Met inhoudsmaten als de 'schè-
pel', 'mudde', 'loot' of 'korrel'
werden tien of veertig liter dan
wel tien of ééntiende gram afge-
meten.

Andersgenaamde eigenaren
trokken in de volgende decen-
nia voorbij, maar de stichters-
naam Van der Gaag bleef altijd
bestaan. Er zijn wat verbouwin-
gen verricht aan het pand, het
binnenplaatsje verdween en tot
het eind van de vorige eeuw
moet op het dak een theekoe-
peltje hebben gestaan, zoals nu
nog waarneembaar bij de land-
huizen langs de Vecht.

Tot aan de Eerste Wereldoorlog
werden de produkten in de win-
kel zelf bereid. Na die oorlog de-
den steeds meer drogisterijen
hun intrede en was er de op-
komst van de verpakte genees-
middelen. Nog altijd is de dro-
gisterij aan de Groenmarkt ui-
termate goed gesorteerd in de
gedroogde kruiden en biedt zij
een grote verscheidenheid aan
homeopatische waters.

De Oost

Mogen de in de winkel opge-
stelde tonnen en de antieke, ko-
peren weegschalen nog aan het
historische verleden herinne-
ren, de jongen die het sinds de
eerste dag van oprichting bo-
ven de winkelingang heeft uit-
gehouden is het vroeger voor
drogisten zo gebruikelijke uit-

Van der Gaags gaper, al 195 jaar boven de ingang. Archieffoto.

hangbord van de gaper, vaak
een Oosters uitzierend type. De
oorsprong van gapers leidt
waarschijnlijk terug naar de
zestiende eeuw, toen de VOC
kruiden en specerijen vanuit de
Oost begon aan te voeren. Naast
Oosterlingen werden ook nar-
ren aan de drogist-gevels beves-
tigd; in de zeventiende eeuw
stond de nar bekend als het
knechtje van de kwakzalver.

Over vijf jaar bestaat deze oud-
ste, grenenhouten kop van Den
Haag (een nar) twee eeuwen.
Herinneren we ons nog een
paar weken van afwezigheid,

toen de gaper in december 1984
opeens verdwenen bleek. Een
Hagenaar zou de kop toen er-
gens hebben teruggevonden,
en met een nieuw aangehaaid
oortje en een loden afdekplaat
over de hoed heen is de gaper in
januari 1985 goed verankerd op
zijn oude plek teruggekeerd.

Attentie

Het is dus feest deze week bij
d'aloude Van der Gaag, met een
klein gekruide attentie voor de
klant en in de aanbieding een
verfrissende gezichts lotion op
basis van bloemen en kruiden:

Wie heeft de gaper?

DOOR DENNIS MULKENS

Den Haag – Wie heeft de gaper? Dat is de vraag die ze zich op dit moment stellen in drogist-erij Van der Gaag. Het klei-nood hangt niet meer aan de eeuwenoude en karakteristieke gevel van de Dagelijkse Groenmarkt 27. Het moet zijn ontvreemd in de nacht van maandag op dinsdag.

Is het een grappenmaker, een verzamelaar of een vandaal geweest die zich heeft ontfermd over de gaper? Thea Kouwenhoven worstelt met deze vraag, want voor haar is dit beeldje met een hoogte van circa dertig centimeter onnoemelijk veel waard. „Het hoort bij deze zaak”. Sinds 1 januari runt ze met haar man de al meer dan tweehonderd jaar oude drogist-erij. „Mijn man is vandaag vrij, maar hij schrikt zich rot als hij dit hoort”.

De dief heeft er werk van moeten maken om de gaper mee te kunnen nemen. De blik-vanger hing boven de voordeur, op een hoogte van circa 2,5 meter en zat met zes moeren vast-geschroefd. Het viel een van de medewerkers gistermorgen bij het binnentreden van de zaak direct op dat de gaper was verdwenen. Onmiddellijk is aangifte gedaan bij de politie van het bureau Jan Hendrikstraat. Welke waarde de gaper vertegenwoordigt, is volgens Thea Kouwenhoven niet bekend. „Hij is voor ons veel waard. Wij hebben liever de gaper terug dan dat we geld van de verzekering krijgen. Hij is in feite on-ervangbaar”. Vorige week werd ook al een metalen bord gepikt, dat later werd terugbe-zorgd.

Drogisterij G.J.R. van der Gaag & Zn., van 1796 en hofleverancier, heeft een ambachtelijke

De gaper is ontvreemd van de muur van het pand Dagelijkse Groenmarkt 27.

uitstraling. Het is zo'n zaak waar ze thé du St. Germain verkopen om af te vallen, daletbalsem tegen knobbels aan de grote teen en laurierzalf om de nagels sterk te maken. Naast de voordeur staat nóg een gaper opgesteld. „Dat is ook een bezienswaardigheid. Elke dag staan de toeristen hier te fotograferen”. Op de toonbank heeft Thea Kouwenhoven ook een setje ansichtkaarten met daarop de beeltenis van de gaper. Ook hiervoor bestaat bij de bezoekers van de stad belangstelling.

De gaper is in 1984 al eens ontvreemd, vlak voor de kerstdagen. Een maand later werd de gaper weer terugbezorgd via een bemiddelaar. Volgens de verhalen zou er (los)geld zijn betaald door de vorige eigenaar.

adres: Dagelijkse Groenmarkt 27

opmerkingen:

	herkomst: Haagsche Courant	datum: 28-1-98
		neg.nr.: -
	Gemeente 's-Gravenhage	Hoofdafdeling Monumentenzorg